

Motyle
(*Lepidoptera*)

Callimorpha quadripunctaria (Poda, 1761)

Euplagia quadripunctata

Krasopani hera

stawonogi, owady, motyle, niedźwiedziówkowate

Opis gatunku

Rozpiętość skrzydeł 52–58 mm. Przednie skrzydło czarne, z ukośnymi białymi paskami. Tylne skrzydło pomarańczowoczerwone, z trzema owalnymi czarnymi plamkami. Odwłok podobnej barwy jak tylne skrzydło, z rzędem drobnych czarnych kropek na stronie grzbietowej (Buszko, 1997).

Możliwość pomylenia z innymi gatunkami

Krasopani hera podobna jest nieco pod względem wyglądu i trybu życia do krasopani poziomkówki – *Callimorpha dominula* (L.). Krasopani poziomkówka ma przednie skrzydło z białawymi i żółtymi okrągłymi plamkami i większą przewagą czarnego tła. Tylne skrzydło jest karminowoczerwone z trzema czarnymi plamkami, a odwłok podobnej barwy jak przednie skrzydło, z szerokim czarnym paskiem. Nieco podobna jest także niedźwiedziówka kaja – *Arctia caja* (L.), ale jest ona bardziej masywnie zbudowana. Przednie skrzydło ma brunatne, z deseniem z białych linii, tylne pomarańczo-

woczerwone, z czterema lub więcej owalnymi, niebiesko połyskującymi plamkami. Odwłok barwy tła tylnego skrzydła z dużymi czarnymi plamkami na stronie grzbietowej. Lata wyłącznie w nocy.

Cechy biologiczne

Rozmnażanie

Gatunek jednopokoleniowy. Motyl lata w okresie od drugiej dekady lipca do końca sierpnia, z maksimum pojawu w pierwszej połowie sierpnia. Gąsienica jest polifagiem, żyje na rozmaitych roślinach zielnych oraz niektórych krzewach. Jako rośliny pokarmowe podawane są malina (*Rubus L.*), leszczyna (*Corylus L.*), wiciokrzew (*Lonicera L.*), a także jasnota (*Lamium L.*) i pokrzywa (*Urtica L.*). Przed zimą gąsienica żeruje na roślinach zielnych, a w następnym roku preferuje krzewy.

Aktywność

Motyl głównie o nocnej aktywności, ale czasami lata także w dzień, odwiedzając kwiaty roślin z rodziny złożonych (*Asraceae*), zwłaszcza sadziec konopiasty (*Eupatorium cannabinum L.*). Chętnie też przylatuje do światła.

Cechy ekologiczne

Gatunek leśny, występuje w wilgotnych lasach jodłowo-bukowych z jaworem [91PO], na pogórzu i w niższych położeniach górskich do około 900 m n.p.m. Przeważnie spotykany jest w dolinach rzek, gdzie preferuje niewielkie polany lub skraje lasów.

Rozmieszczenie geograficzne

Zasięg obejmuje środkową i południową Europę oraz Azję Mniejszą. Przez południowo-wschodnią Polskę przechodzi północna granica zasięgu gatunku. W Polsce gatunek spotykany na pogórzu karpackim (łącznie z Pieninami) (Biele-

wicz, 1973). Dawniej notowany także z Kielc oraz Dolnego i Górnego Śląska. Dane z województwa zachodniopomorskiego wynikają prawdopodobnie z błędnego etykietowania okazów (Buszko & Nowacki, 2000).

Status gatunku

Kategoria zagrożenia na Polskiej Czerwonej Liście: VU
Status prawny: nie podlega ochronie prawnej w Polsce
Wymieniony w II załączniku Dyrektywy Siedliskowej.

Występowanie gatunku na obszarach chronionych

Gatunek występuje w Pienińskim Parku Narodowym oraz na obszarze Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego.

Rozwój i stan populacji, potencjalne zagrożenia

Rozwój i stan populacji

Rzeczywista wielkości populacji jest nie znana i niemożliwa do oszacowania z uwagi na duże fluktuacje liczebności gatunku w kolejnych sezonach. Można jedynie określić względną liczebność w oparciu o częstość spotykania osobników w terenie. W niektóre lata miejscami gatunek jest spotykany często, w inne sporadycznie.

Potencjalne zagrożenia

Gatunek wydaje się nie zagrożony. Jedynym zagrożeniem może być gospodarka leśna, ale na terenach podgórskich, gdzie nie prowadzi się monokultur sosnowych, a udział buka w lasach jest znaczny, nie ma istotnych czynników zagrożających egzystencji gatunku.

Propozycje działań ochronnych

Propozycje względem siedliska gatunku

Prowadzenie ekstensywnej gospodarki leśnej i preferowanie naturalnego składu drzewostanu jest czynnikiem sprzyjającym dla życia gatunku.

Propozycje względem gatunku

Nie ma potrzeby stosowania ochrony czynnej gatunku. Wystarczy utrzymywanie we właściwym stanie jego środowiska.

Propozycje względem populacji

Istnieje zbyt mało danych, by można było podjąć działania mające na celu zarządzanie populacją.

Doświadczenia i kierunki badań

Gatunek wymaga bardziej szczegółowej inwentaryzacji. Jest to niezbędne dla dokładnego określenia jego obszaru występowania oraz zasobów w Polsce. Potrzebna jest intensywna penetracja terenów podgórskich, zwłaszcza w południowo-wschodniej części kraju i stosowanie przynęty świetlnej.

Bibliografia

- BIELEWICZ M. 1973. Motyle Bieszczadów Zachodnich i Pogórza Przemyskiego, cz. I, tzw. MacroLepidoptera, Roczn. Muz. Górnośl., Przyroda, Bytom, 7: 1–170.
- BUSZKO J. 1997. Atlas motyli Polski. Część II. Prządki, zawiśaki, niedźwiedziówki, Grupa IMAGE, Warszawa, 262 s.
- BUSZKO J. & NOWACKI J. (red.) 2000. The Lepidoptera of Poland, A Distributional Checklist. Polish Entomological Monographs, 1, Poznań – Toruń, 178 pp.

Jarosław Buszko